

RAPORT ANUAL 2015

Rezumat (RO)

Rezumat

Asigurările și pensiile ocupaționale îndeplinesc un rol important în economie. Având active care valorează peste două treimi din PIB-ul UE ¹, asigurările reprezintă un element semnificativ al sectorului financiar, contribuind la creșterea economică și stabilitatea financiară prin asumarea de riscuri și mobilizarea economiilor. Pensiile ocupaționale sunt la fel de importante deoarece, pe lângă contribuția lor la economie, acestea protejează împotriva riscului de sărăcie la pensie. EIOPA a fost înființată în 2011 ca autoritate europeană independentă de supraveghere, având ca responsabilități principale susținerea stabilității sistemului financiar, asigurarea transparenței piețelor și a produselor financiare, precum și protejarea deținătorilor de polițe și a membrilor și beneficiarilor sistemelor de pensii. Raportul anual al EIOPA pentru 2015 prezintă principalele realizări ale autorității și furnizează informații cu privire la gestionarea de către EIOPA a resurselor care i-au fost alocate în vederea îndeplinirii acestor obiective.

Raportul anual al EIOPA pentru 2015 prezintă principalele realizări ale autorității, raportate la obiectivele sale:

- întărirea protecției consumatorilor;
- elaborarea unor reglementări oportune și de calitate;
- asigurarea unei supravegheri convergente, consecvente și de calitate;
- susținerea stabilității financiare; și
- dezvoltarea proprie ca autoritate modernă și competentă.

De asemenea, raportul furnizează informații cu privire la gestionarea de către EIOPA a resurselor care i-au fost alocate în vederea îndeplinirii acestor obiective.

¹ Aproximativ 70% în 2014 - Sursa: Statistici privind (re)asigurările Eurostat și EIOPA UE/SEE <https://eiopa.europa.eu/financial-stability-crisis-prevention/financial-stability/statistics>

CASETĂ INFORMATIVĂ: Principalele cinci realizări în 2015

- Finalizarea Setului unic de norme în domeniul asigurărilor: elaborarea celui de-al doilea set de standarde tehnice (ITS) și orientări (GLs) de punere în aplicare a Directivei Solvabilitate II.
- Derularea procesului de supraveghere: Stabilirea unei noi abordări strategice pentru un cadru complex bazat pe riscuri și preventiv pentru supravegherea desfășurării activității și prima analiză tematică a asigurării pentru telefoane mobile.
- Implementarea procesului și a metodologiei pentru publicarea lunară a Ratei fără risc prevăzută prin Directiva II.
- Produs paneuropean de pensii personale (PEPP): Concepșul EIOPA prezentat în documentul său de consultare pentru cerințele implicate în elaborarea unui PEPP.
- Analiza bilanșului și testul de rezistență efectuat asupra sectorului asigurărilor din România.

Întărirea protecției consumatorilor

În domeniul protecției consumatorilor, unul dintre progresele majore a fost reprezentat de adoptarea unei noi **abordări strategice pentru un cadru complex bazat pe riscuri și preventiv pentru supravegherea desfășurării activității**. Fiind un instrument esențial în abordarea riscurilor asociate cu desfășurarea activității la nivelul UE, acesta se va baza pe o înțelegere clară a comportamentului consumatorilor, proporționalitatea și anticiparea promptă a riscurilor emergente la adresa conduitei și prevenirea efectelor nefavorabile consumatorilor în spațiul Uniunii. „**Analizele tematice**” reprezintă un element central în cadrul strategiei, desfășurându-se și finalizându-se o analiză pilot împreună cu analiza asigurării pentru telefoane mobile. Dezvoltându-și capacitatea de a-și exercita **autoritatea de intervenție asupra produselor în cazul produselor de investiții bazate pe asigurări**, în 2015 EIOPA a creat indicatorii prin care se stabilește dacă se impune luarea de măsuri de către autoritate.

Activitatea EIOPA de a aborda conflicte de interese în vânzarea directă și intermediată de produse de investiții bazate pe asigurări a avansat odată cu emiterea Avizului său tehnic adresat Comisiei, care prezintă recomandări de politică pentru identificarea și gestionarea problemei. EIOPA a întreprins o activitate trans-sectorială cu privire la elaborarea unui **Document cu informații esențiale (KID)** conform competenței conferite prin Regulamentul privind produsele de investiții individuale structurate și bazate pe asigurări (PRIIP). În prima jumătate a anului 2015 au avut loc două consultări publice, una pentru identificarea modelelor optime de reprezentare a informațiilor într-un mod accesibil pentru consumatori, iar cealaltă

Rezumat

pentru calcularea măsurilor privind riscurile asociate produselor, performanța și costurile. Modelele pentru KID au fost testate de asemenea pe consumatori. În plus, în toamna anului 2015 s-a lansat o consultare publică asupra textului proiectului standardelor tehnice de reglementare cu privire la documentele cu informații esențiale privind PRIIPS. În domeniul pensiilor ocupaționale, EIOPA a elaborat **rapoarte cu privire la informațiile prezentate sub aspectul costurilor și al taxelor Instituțiilor pentru furnizarea de pensii ocupaționale (IORP)** în etapele premergătoare înscrierii și în cele de desfășurare, precum și al opțiunilor de investiții, pentru membrii schemei de contribuții definite (CD), cu evidențierea aspectelor care vor fi abordate în vederea asigurării unui proces decizional eficient pentru planul lor de pensionare.

Elaborarea unor reglementări oportune și de calitate

Realizarea cheie a EIOPA, de la înființarea acesteia, a fost finalizarea **Setului unic de norme în domeniul asigurărilor în 2015. Elaborarea celui de-al doilea set de standarde tehnice (ITS) și de orientări (GLs) de punere în aplicare a Directivei Solvabilitate II necesare pentru aplicarea consecventă și convergentă a directivei începând din ianuarie 2016 a încheiat agenda de reglementare a Directivei Solvabilitate II** a autorității. După emitere, atenția a fost îndreptată asupra pregătirilor în vederea monitorizării punerii în aplicare și a promovării în continuare a consecvenței în supraveghere.

Autoritatea s-a pregătit totodată pentru a îndeplini o altă sarcină importantă în cadrul Directivei Solvabilitate II, și anume publicarea lunară a **Ratei fără risc**. Structura ratei dobânzii fără risc și ajustarea acesteia stabilesc, într-o mare măsură, valoarea dispozițiilor tehnice pe care întreprinderile trebuie să le instituie pentru obligațiile lor de asigurare și reasigurare și, prin urmare, valoarea capitalului disponibil pentru a acoperi cerința de capital de solvabilitate.

EIOPA a contribuit totodată la examinarea de către Comisia Europeană a **rolului asigurărilor în investițiile în infrastructură**, prezentând criterii ferme pentru identificarea proiectelor de infrastructură eligibile. Comisiunile de risc pentru investirea în proiecte de infrastructură care se califică au fost calibrate cu atenție față de riscurile respective, determinând aplicarea unui tratament diferit. Pentru a beneficia de acest tratament, asigurătorii vor trebui să manifeste diligența corespunzătoare în cadrul unei administrări eficiente a riscurilor în ceea ce privește această clasă complexă și eterogenă de active. Investițiile în infrastructură ar putea fi foarte importante pentru activitatea asigurărilor deoarece, datorită particularității lor pe termen lung, acestea ar putea fi un element potrivit de corespondență cu pasivele pe termen lung, în același timp sporind diversitatea portofoliilor și asigurând o bază pentru creșterea durabilă pentru economie în ansamblu.

EIOPA a acționat totodată pe scena internațională și prin contribuția sa la activitatea Asociației internaționale a organismelor de supraveghere a asigurărilor (IAIS) sub aspectul progreselor realizate în elaborarea unei **cerințe de capital de bază (CCB)**, a **cerinței mai mari privind absorbția pierderilor (CAP)** și a **standardelor de capital internaționale (SCI)**, toate acestea susținând crearea unor condiții concurențiale echitabile la nivel internațional.

S-au obținut în continuare progrese în ceea ce privește realizările privind pensia ocupațională alături de **Instituțiile pentru furnizarea de pensii ocupaționale (IORP) II**. În domeniul pensiilor personale, EIOPA a realizat progrese semnificative, răspunzând solicitării de aviz (aprobată de consiliul de supraveghere al EIOPA în ianuarie 2016) și elaborând un concept pentru **produsul paneuropean de pensii personale (PEPP)**, punând bazele celui de-al doilea regim. Această acțiune prezintă potențialul de a schimba dinamica pieței pentru pensii personale în UE și, astfel, de a contribui material la Uniunea piețelor de capital. Raportul de dezvoltare a pieței și primul **Registru privind IORP din UE** prezintă mai bine perspectiva pensiilor în UE.

Asigurarea unei supravegheri convergente, consecvente și de calitate

Eforturile EIOPA de a consolida permanent calitatea și consecvența supravegherii în spațiul UE sunt asigurate prin angajamentul bilateral și contestarea feedback-ului în fața autorităților naționale competente, participarea activă în Colegiile de supraveghetori, furnizând totodată instrumente și consiliere cu privire la utilizarea modelelor interne, formare și dezvoltarea infrastructurii și a sistemelor de colectare și partajare a informațiilor.

În 2015, echipa de supraveghere a EIOPA a întreprins **19 vizite bilaterale** la autoritățile naționale competente, furnizând feedback cu privire la pregătirile pentru aplicarea Directivei Solvabilitate II, practicile naționale pentru cadrul de evaluare a riscurilor, precum și practicile și prioritățile de supraveghere. Prin această implicare, s-a acordat asistență autorităților naționale competente pentru depășirea obstacolelor identificate în calea dezvoltării unei culturi de supraveghere comune, așa cum se susține în Directiva Solvabilitate II. De asemenea, echipa a co-prezidat comitetul director care gestionează **analiza bilanțului și testul de rezistență efectuat asupra sectorului asigurărilor din România**, reprezentând peste 80% din piața românească. Ambele exerciții au fost finalizate în iulie 2015 cu publicarea unui raport care identifică modificările semnificative aduse bilanțurilor și cotelor prudentiale ale unui număr de întreprinderi de asigurări, urmate de o serie de măsuri de supraveghere. Acest exercițiu s-a dovedit a fi credibil și este esențial pentru sporirea protecției consumatorului și a încrederii în sectorul asigurărilor din România.

Participarea și coordonarea Colegiilor de către EIOPA în regim permanent și în mod activ au asigurat o consecvență mai bună în funcționarea și dezbaterile Colegiilor. Echipa colegiilor EIOPA a coordonat semnarea acordurilor de coordonare de către toate colegiile în 2015. Acordurile de coordonare au prevăzut cerințele privind informațiile care vor fi schimbate și au stabilit rolurile și responsabilitățile membrilor.

Rezumat

Pentru o abordare comună sub aspectul supravegherii în ceea ce privește evaluarea pozițiilor de solvabilitate a grupurilor de asigurări care acționează în țări „echivalente”, EIOPA a publicat un **Aviz privind calcularea solvabilității grupului în contextul echivalenței**. Avizul identifică o serie de practici de supraveghere privind evaluarea disponibilității fondurilor proprii eligibile la nivel de grup și vizează asigurarea unor proceduri uniforme și a unor practici consecvente. În domeniul modelelor interne, EIOPA a emis totodată un **Aviz oportun cu privire la elaborarea unei cereri de model intern**, care abordează trei domenii în care diferențele ar determina modelarea inconsecventă a riscurilor. Principala recomandare din Aviz este aceea că autoritățile naționale competente ar trebui să impună să se țină cont în mod adecvat de riscurile asociate expunerilor suverane în modelele interne. EIOPA a organizat totodată **21 de seminarii de instruire** pe tematici importante identificate prin consultare cu autoritățile naționale competente ca domenii de prioritate pentru pregătirea în vederea aplicării Directivei Solvabilitate II.

EIOPA și-a continuat activitatea privind **Manualul de supraveghere** cu obiectivul de a elabora o serie de bune practici de supraveghere asupra unor domenii diferite din Directiva Solvabilitate II. În 2015 au fost elaborate recomandări pentru stabilirea unor cadre de evaluare a riscurilor pentru supraveghetori și pentru supravegherea de către aceștia a unor domenii cheie care includ guvernanta, riscurile proprii și evaluarea solvabilității (ORSA), politica investițiilor, dispoziții privind asigurările de viață și asigurările generale, supravegherea grupului și modelele interne.

Pe baza activității EIOPA privind armonizarea cerințelor de raportare conform Directivei Solvabilitate II, s-a creat infrastructura de colectare, gestionare, prelucrare și partajare a informațiilor. **Prima colecție de rapoarte anuale unitare și de grup** a fost realizată, conform regimului de pregătire, prin **Fișierul centralizat al EIOPA**. Alte publicații ale **taxonomiilor de raportare permit acum o raportare completă în contextul Directivei Solvabilitate II** și îndeplinesc cerințele suplimentare ale Băncii Centrale Europene, asigurând prezentarea informațiilor în formatul corect și reducând sarcina impusă autorităților naționale competente și industriei. Cu scopul de a reduce mai mult sarcina de raportare, mai ales în cazul întreprinderilor mici și mijlocii, EIOPA a elaborat, de asemenea, **Tool for Undertakings (T4U)** (Instrument pentru întreprinderi) cu o absorbție estimată de 1.200 de întreprinderi din spațiul UE.

Susținerea stabilității financiare

EIOPA și-a dezvoltat în continuare tehnicile și instrumentele pentru a valorifica mai bine informațiile disponibile în vederea fundamentării procesului decizional cu privire la evoluțiile și riscurile emergente de pe piețe în sprijinul supravegherii financiare. Supravegherea preventivă se bazează pe anticiparea riscurilor și luarea de măsuri anticipate pentru atenuarea sau eliminarea acestor riscuri, iar EIOPA continuă să furnizeze principalele sale produse (de exemplu, Raportul de stabilitate financiară și tabloul de riscuri) pentru a oferi factorilor cheie de decizie o imagine cuprinzătoare a riscurilor și a vulnerabilităților. În 2015, sectorul asigurărilor a utilizat din ce în ce mai mult produsele EIOPA ca referințe cheie pentru estimarea riscurilor.

Conform regulamentului său, EIOPA a realizat totodată primul său **test de rezistență asupra pensiilor ocupaționale** din spațiul UE. Obiectivul a fost de a realiza o prezentare cuprinzătoare a peisajului european în domeniul pensiilor ocupaționale, a rezistenței la testare a beneficiilor definite (BD) și a schemelor hibrid de pensii în raport cu scenarii negative ale pieței și creșterea speranței de viață, de a identifica eventualele vulnerabilități ale schemelor privind contribuția definită (CD) și de a identifica domeniile care necesită a fi supravegheate în continuare. La acest exercițiu au participat șaptesprezece țări din Spațiul Economic European având un sector semnificativ al pensiilor ocupaționale, care se ridică la peste 500 de milioane de euro. Rezultatele au evidențiat faptul că o perioadă prelungită de rate scăzute ale dobânzilor va prezenta probleme semnificative pe viitor în ceea ce privește rezistența anumitor instituții de furnizare de pensii ocupaționale (a se vedea caseta informativă).

CASETĂ INFORMATIVĂ: Rezultatele primului test de rezistență în UE pentru pensii ocupaționale

- O perioadă prelungită de rate scăzute ale dobânzilor va prezenta probleme semnificative pe viitor în ceea ce privește rezistența anumitor instituții de furnizare de pensii ocupaționale (IORP).
- IORP sunt relativ mai rezistente la o creștere a longevității decât la scenarii negative ale pieței.
- Absorbția acestor șocuri depinde foarte mult de elementul temporal de realizare a pasivelor și de mecanismele de atenuare și recuperare instituite în fiecare țară.
- Rezultatele scenariilor de rezistență la stres accentuat aplicate relevă o serie de riscuri și vulnerabilități care merită atenția corespunzătoare din partea IORP și a supraveghetorilor.

Rezumat

În sectorul asigurărilor, perpetuarea fenomenului de rate ale dobânzii scăzute, care a scăzut chiar și sub scenariul testului de rezistență din 2014, a sporit gradul de urgență a acțiunilor de supraveghere și necesitatea pregătirii pentru abordarea situațiilor de criză. Ca răspuns, EIOPA a **urmărit în mod activ recomandările privind testul de rezistență** luând legătura cu autoritățile naționale competente, axându-se pe rezultatele testului de rezistență la nivel de țară și de grup și sporind pregătirile pentru gestionarea crizei. EIOPA a publicat totodată un **Aviz privind principiile solide pentru prevenirea și gestionarea crizelor și pregătirea decizională a autorităților naționale competente**. Pentru a asigura consecvența și caracterul adecvat al schimbărilor produse în cadrele de prevenire, gestionare și decizie cu privire la riscuri, EIOPA a elaborat 14 principii pe care autoritățile naționale competente sunt prevăzute a le lua în considerare. Acest aviz contribuie la constituirea unui sistem solid și convergent pentru prevenirea și gestionarea crizelor financiare în UE.

